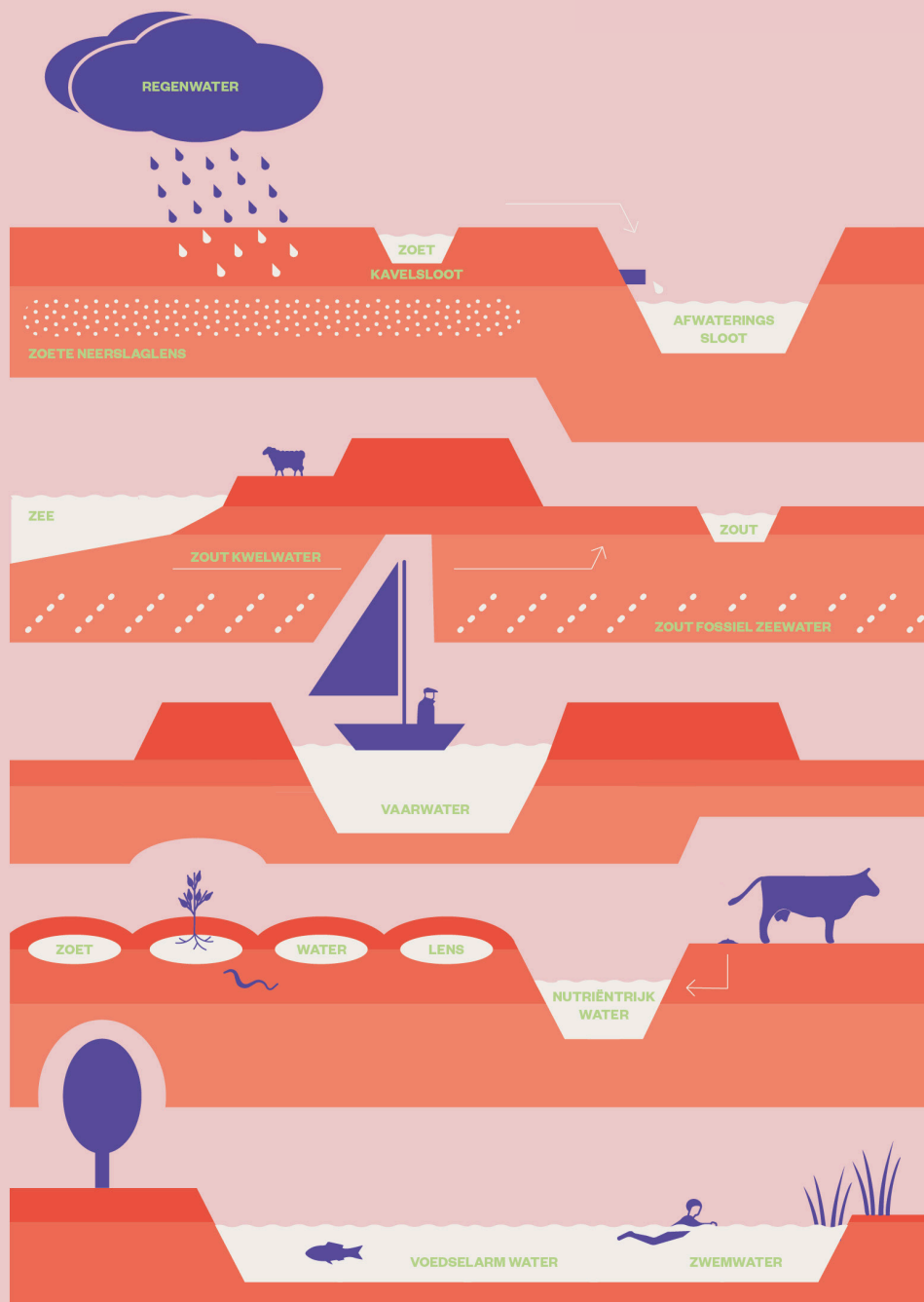


WATER + BODEM



PAMFLET

Afgelopen tweede pinksterdag viel de regen als een dikke deken over het Marnegebied. Op de akkers van de Negenboerenpolder boven Kloosterburen landde meer dan 50 millimeter, zo vertelde regenerative boer Hero Havenga de Poel tijdens de eerste kennisavond op 4 november.

Vijf centimeter regenval zal weinig mensen iets zeggen, maar iedereen begrijpt de verslagenheid die je als akkerbouwer voelt wanneer alle uien de sloot in spoelen. De hoosbui sleepte de vaste mest van het land en verzoop het bodemleven. Weg waren de rode en grijze wormen en het kleinere gekrioel waar Hero zoveel aandacht aan had gegeven. 'Je hele jaar ligt binnen één dag in de sloot'.

De bui was van het type waar boeren bang voor zijn: zwaar, abrupt en ogenschijnlijk niets aan te doen. 'Heb je weleens nagedacht over een dak boven het land?', vraagt zijn zoontje van tien hem achteraf. De zaal lacht als Hero erover vertelt, maar er schuilt een belangrijke les in de luchtige opmerking. Je bouwt als boer natuurlijk geen dak boven je land, want je wilt er wel graag regen op – alleen niet te veel. Zo wil je ook zon – gewoon niet te veel. Goed boeren gebeurt ergens in een dunne zone tussen de extremen in. En misschien geldt zoiets voor alle manieren waarop het Reitdiepgebied wordt bewoond, of dat nou door mensen, vogels, vissen of pootaardappelen is. Het levende houdt meestal niet van extremen.

Het verhaal van Hero laat de kwetsbaarheid zien die bij akkerbouw hoort. Je bent van de elementen afhankelijk, maar soms word je erdoor belazerd. Weerman Hans Oorebeek uit Eenrum verwacht dat we in de toekomst steeds vaker extreem weer krijgen. In een kleinere periode per jaar zal meer neerslag vallen, vertelde hij de zaal. Het klinkt haast paradoxaal, maar hij rekent op meer droogte én meer regen. De winters worden drijfnat en de zomers droog, op een enkele hoosbui na.

Het Reitdiepgebied is door de eeuwen ingericht om het water zo snel mogelijk af te voeren, eerst van de percelen, dan naar zee. Dat zie je bijvoorbeeld in

de sloten, die flink worden gebaggerd om de doorstroom te bevorderen. De reden hierachter is dat Nederland altijd meer zoetwater had dan nodig. Zeker sinds de komst van het IJsselmeer kunnen we rekenen op een schier oneindige hoeveelheid zoetwater. Vanuit de Zwitserse gletsjers bereikt die via de Rijn onze 'nationale regenton'. Van daaruit spoelt het water door Friesland weer het Reitdiepgebied in, om daarmee bijvoorbeeld het zout uit de sloten te spoelen.

Maar met het groeien van de watervraag en het verdwijnen van de gletsjers blijft het IJsselmeer niet zo'n oneindige, stabiele watervoorraad. Door de verandering van het klimaat zal het watersysteem meer moeten kunnen dan alleen maar water afvoeren. Wat is er nodig om ook water vast te houden? Tijdens de kennisavond bleek dat er van alles schuilgaat achter het containerbegrip 'water'. Water is niet één pot nat, om een oud artikel over hoofdspreker Ab Grootjans te citeren. In het Reitdiepgebied hebben we te maken met zeewater, regenwater, rivierwater, met zoet en zout grondwater. Ook het slootwater is soms zoet en dan weer brak. Er is schoon water en water waar te veel mest in zit. Er zijn kavelslootjes, watersnelwegen, vaarwegen en zwemplekken. Er zijn problemen met te veel of te weinig water, kortom met de kwantiteit, maar ook met de kwaliteit. En de vele betekenissen die in het woordje 'water' verstopt zitten, gaan weer gepaard met verschillende belangen. Soms zit daar overlap in, bleek uit het verhaal van Ale ten Cate, lid van het Algemeen Bestuur bij waterschap Noorderzijlvest. Want wie plek maakt voor de zwemmers, moet er natuurlijk ook voor zorgen dat het water schoon is. Duidelijk is dat niet ieder slootje, beekje en kanaal nog volledig in het teken van afvoer kan staan, willen we alle soorten water recht doen.

Tekst en beeld is gemaakt door team Landscape Collected, als reflectie op de eerste kennisavond van 't Wad tot Stad over Water en Bodem. Kijk voor het hele proces op www.landschapswerkplaats.nl

De
Vier
Kennis
avonden.

T WAD TOT STAD

Landschapswerkplaats